



Bildande av naturreservatet Rudalund i Högsby kommun i Kalmar län

Länssstyrelsens beslut

Länssstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Reservatets gränser utmärks i fält. Reservatets namn ska vara naturreservatet Rudalund.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Rudalund
Län:	Kalmar
Kommun:	Högsby
Församling/socken:	Högsby
Topografisk karta:	5G
Ekonomisk karta:	5G 6d
Naturgeografisk region:	Sydsvenska höglandets centrala och östra delar
Kulturgeografisk region:	Östra Götalands mellanbygder
Fastigheter och ägarkategori:	Ruda 1:20 Enskild
Areal:	42,9 ha
Landareal:	42,7 ha
Förvaltare:	Länssstyrelsen i Kalmar län



Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den värdefulla livsmiljön trädklädd betesmark samt förekommande silikatgräsmarker och fuktängar med tillhörande naturvärdeskvantiteter i form av värdefulla strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Hotade, sällsynta och missgynnade arter ska bevaras och helst öka för att långsiktigt kunna fortleva. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet ska i huvudsak uppnås genom bete, frihugning av vidkroniga och äldre ädellövträd, restaureringsåtgärder för att öka andelen trädklädd betesmark, åtgärder för att öka andelen död ved, underhållsröjning samt hamling i hävdberoende miljöer.

Skälen för beslutet

Nationella och regionala intressen

Naturreservatet Rudalund utgörs av natur- och kulturmiljöer med nationella intressen. Rudalund är av riksintresse för naturvården och kulturmiljön (3 kap. 6 § miljöbalken). Naturreservatet ingår i de nationella och regionala bevarandeplanerna för odlingslandskapet och stora delar av reservatet har i östra Smålands naturvårdsprogram bedömts ha högsta naturvärde (klass 1). I naturreservatet finns en liten, icke vattenförande, sidofåra till Emån(Kvillen) som ingår i Natura 2000-området Emåns vattensystem (SE0330160). Längs hela naturreservatets norra gräns löper huvudfåran till Natura 2000-området Emåns vattensystem och naturreservatet har betydelse för dess status (ekologiskt funktionella kantzoner). I Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering har ca 42 ha klassats som nyckelbiotop. I den regionala strategin för formellt skydd av skog är naturreservatet Rudalund ett högt prioriterat område för skydd inom ramen för det regionala miljömålet för formellt skydd av skog. Västra delen av reservatet ingår i vattenskyddsområde (yttre skyddszon) Ruda vattentäkt (Akt nr. 0821-P69). Reservatet består av två delområden som skiljs åt av en järnväg som inte ingår i reservatet.

Värdefulla naturmiljöer och ett rikt växt- och djurliv

Naturvärdena i Rudalund är främst kopplade till de träd och strukturer som finns i den trädklädda betesmarken och som karaktäriseras av ett stort antal jätteträd av ek och lind. De mycket gamla träden utgör värddar för ett stort antal hotade och sällsynta arter av insekter, lavar, svampar och fåglar. De trädklädda betesmarkerna har uppmärksamats i flera naturinventeringar, bland annat i Emåinventeringen och i en riktad insektsinventering vid Ruda lund där inte mindre än 18 rödlistade arter skalbaggar påträffades. I de öppna och glest buskbeklädda betesmarkerna häckar många fåglar och här växer betes- och slättergynnade kärlväxter. Områdets värdefulla jätteträd, djurens betande, det något kuperade landskapet och dess närhet till Emån skapar en mosaik och rumsindelning av olika mikroklimat som stärker den biologiska mångfalden och gör Rudalund till ett mycket viktigt område att vårda och bevara.



2013-10-28

511-5203-11

Kulturhistoriskt viktiga miljöer

Markerna i Rudalund har hävdats under lång tid, både som betesmark och slåttermark. Lämningar efter den gamla, nu försvunna byn Ruda finns i områdets sydöstra delar och är idag skyddade som fasta fornlämningar (RAÄ Högsby 139:1). Rudalund är av riksintresse för kulturmiljön (3 kap. 6 § miljöbalken).

Miljökvalitetsmål

Bildande av naturreservatet bidrar till uppfyllande av de regionala delmålen för miljökvalitetsmålen Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap samt Ett rikt växt- och djurliv.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska denna tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras. Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Rudalund är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

För att långsiktigt kunna bevara och utveckla områdets mycket höga natur-, kultur- och friluftslivsvärden bedömer Länsstyrelsen att naturreservatet Rudalund ska omfatta det område som avgränsas på beslutskarta, bilaga 2. I naturreservatets trädklädda betesmarker finns ett stort antal hotade och hänsynskrävande växt- och djurarter. Skötselåtgärder så som naturvårdsanpassat bete, friställning av gamla ädellövträd, restaureringsåtgärder för att öka andelen trädklädd betesmark och röjning av yngre buskar och träd behövs inom naturreservatet för att uppnå dess syfte. Skötselåtgärderna i naturreservatet bidrar även till att behålla och synliggöra områdets kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot avverkning och andra skogliga åtgärder, dikning, vattenreglering och andra åtgärder som förändrar hydrologin, upphörd hävd av betesmarker samt olika exploateringsföretag. Området ska därför förklaras som naturreservat. Reservatets föreskrifter är anpassade för att behålla och utveckla områdets natur- och kulturvärden.

Rudalund är ett välbesökt område med anledning av de tilltalande naturmiljöerna. För att kunna ta emot och informera besökare behöver Länsstyrelsen kunna anlägga och sköta friluftsanordningar, bland annat informationsskyltar och parkeringsplats. Föreskrifterna för naturreservatet är anpassade för att ett aktivt friluftsliv ska kunna bedrivas utan att områdets höga naturvärden påverkas negativt.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Rudalund inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt 4 och 5 §§ förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning 2007:1244, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att



2013-10-28

511-5203-11

områdets föreskrifter och skötsel inte påverkar tillgängligheten enligt allemansrätten på ett negativt sätt. Skyddet, skötseln och anordningarna för friluftslivet förbättrar möjligheten till ett rikt friluftsliv.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra ny byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats.
3. Anlägga hamn eller brygga eller anordna uppläggnings- eller förtöjningsplats för farkoster eller flytdockor.
4. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.
5. Anlägga luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning eller dra fram ledning eller rör i vattnet eller på botten.
6. Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets behov.
7. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov.
8. Bedriva täkt av något slag eller bedriva mineralutvinning.
9. Borra, spränga, gräva, schakta, muddra, påla, utfylla eller tippa.
10. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse
11. Dika.
12. Dämma eller invalla.
13. Odlar upp skogsmark, betesmark eller våtmark.
14. Tillföra växtnäringsämne (exempelvis stallgödsel, handelsgödsel, rötslam) jordförbättringsmedel eller kalk.
15. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
16. Använda ivermektinbaserade preparat på betesdjur då de uppehåller sig inom reservatet, annat än vid direkt veterinär rekommendation.



2013-10-28

511-5203-11

17. Avverka eller utföra skogsvårdsåtgärd.
18. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
19. Plantera eller så träd eller buskar.
20. Plantera in eller sätta ut växt- eller djurart.
21. Framföra motorfordon annat än på befintliga vägar, för jordbrukets behov eller i samband med jakt för transport av skjutna älg, hjort eller skjutet vildsvin.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

22. Utföra till- eller ombyggnad på befintlig byggnad eller anläggning.
23. Anlägga led, bro eller spång, bredda befintlig väg eller uppföra vägbom.
24. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch, konstföremål eller liknande anordning eller göra inskrift.
25. Använda området för tävlings- eller övningsändamål.

Det är förbjudet att utan samråd med Länsstyrelsen:

26. Placera ut utfodringsautomater för viltet.
27. Tillskottsutfodra betesdjur inom områdets naturbetesmarker.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för underhåll av befintliga ledningar samt underhållsröjning av befintliga ledningsgator enligt gällande ledningsrätt.

Föreskrifterna under A gäller inte vid drift och underhåll av enskild väg med tillhörande vägområde.

Utan hinder av föreskrifterna under A får befintliga brukningsvägar till åkermark underhållas för att möjliggöra framkomlighet med jordbruksmaskiner.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för utförande av åtgärd enligt gällande markavvattningsförrättning "Publik akt 143, Handlingar rörande reglering av Emån mellan Kyrkebron och Burseström i Högsby och Fliseryds socknar, Handbörds härad i Kalmar län upprättade åren 1888-1889 av Daniel Wedblad."

Föreskriften A 11 gäller inte rensning av befintliga diken för att bibehålla vattnets djup eller läge. Föreskriften A 17 gäller inte i direkt anslutning till befintliga diken för att möjliggöra framkomlighet för maskiner i samband med dikesrensning. Åtgärder får ske efter samråd med Länsstyrelsen.



2013-10-28

511-5203-11

Utan hinder av föreskrifterna A17 och A18 får vedartad vegetation som växer i anslutning till åkermark och som på ett betydande sätt försvårar ett rationellt brukande av åkermarken tas bort. Träd med höga naturvärden ska sparas. Grenar från träd med höga naturvärden får kapas om de växer ut i åkermarken och försvårar ett rationellt brukande. Åtgärder får ske efter samråd med Länsstyrelsen.

Utan hinder av föreskrifterna A17 och A18 får träd som fallit ned över befintliga vägar, ledningar, stängsel och åkermark tas bort och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet.

Föreskrifterna A7 och A24 utgör inte hinder för anordnande av enstaka festliga tillställningar vid och i anslutning till den traditionella festplatsen i reservatets sydvästra del. Arrangören ansvarar för återställande och städning. Tillställningar får genomföras efter samråd med Länsstyrelsen.

B. Förpliktelser enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggande och underhåll av en parkeringsplats i anslutning till befintlig väg i reservatets södra del, en rastplats i anslutning till parkeringsplatsen, två stättor samt två informationstavlor invid parkeringsplatsen respektive i reservatets östra del.
3. Naturvårdande skötsel i hela reservatet i form av friställning och hamling av lövträd, skapande och utökande av gläntor genom röjning, ringbarkning och gallring, skapande eller tillförande av död ved, bete och uppsättning och underhåll av stängsel, ängsbruk samt löpande underhållsröjningar vid behov.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Skyddsåtgärder mot invasiva arter eller skadeorganismer som kan hota syftet med reservatet exempelvis vid massangrepp av insekter eller svampar som kan orsaka omfattande traddöd.



2013-10-28

511-5203-11

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Framföra motorfordon annat än på befintliga vägar.
2. Ställa upp motorfordon, husvagn eller släpvagn annat än på särskilt anvisade vägar och platser.
3. Tälta mer än högst ett dygn på samma ställe.
4. Klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet.
5. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
6. Göra upp eld annat än i medhavd grill eller friluftskök.
7. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
8. Gräva eller dra upp kärlväxter.
9. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

10. Samla in insekter med fällor som dödar.

Det är förbjudet att utan samråd med Länsstyrelsen:

11. Utöver vad som gäller enligt C 10 fånga eller samla in insekter där djuren avlivas.

Föreskrifterna under C gäller inte ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet.

Föreskrifterna i A och C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller låta utföra de åtgärder som erfordras för att uppnå reservatets syfte och som framgår av föreskrifterna i B 1-5 ovan.

Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för brådsökande yrkesutövning av personal vid räddningstjänst, polis- eller tullpersonal, personal vid kustbevakningen, sjukvårdspersonal eller veterinär eller i andra jämförbara, trängande fall.



2013-10-28

511-5203-11

Upplysningar

Förvaltaren får i enlighet med träffad överenskommelse med vägsamfällighet/fastighetsägare använda befintliga vägar inom och till reservatet i den utsträckning som behövs för reservatets vård och förvaltning.

Intäkter från eventuellt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter tillfaller staten i enlighet med träffad överenskommelse mellan staten och fastighetsägaren.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bl a:

7 kap. 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare av naturreservatet är Länsstyrelsen i Kalmar län.

Ärendets beredning

Ärendet initierades sommaren 2011 genom en skrivelse från Östra Smålands Ornitologiska förening till Länsstyrelsen i Kalmar där de påtalade de höga naturvärdena och uttryckte en oro över en eventuell avverkning av värdefulla träd vid Rudalund.

Länsstyrelsen som kände till de höga naturvärdena kopplade till bl. a. jätteträden, betesmarken och insektsfaunan tog kontakt med markägaren. Markägaren var medveten om och intresserad av att bevara de höga naturvärdena och ställde sig positiv till att inleda diskussioner kring ett långsiktigt skydd av området. Markägaren eller dennas kontaktpersoner har löpande informerats vid möten under 2011-2013 samt genom mail och telefonkontakt.

Rudalund är ett högt prioriterat område i Länsstyrelsens arbete med att bevara och utveckla ovanliga naturmiljöer och hotade arter. I den regionala strategin för formellt skydd av skog ingår naturreservatet Rudalund som ett prioriterat område för skydd inom ramen för det regionala miljömålet för formellt skydd av skog. Under 2011-2013 har Länsstyrelsen utrett områdets naturvärden, skyddsbehov och avgränsning. Ett förslag till beslut och skötselplan har tagits fram.



2013-10-28

511-5203-11

Fastighetsrättslig utredning, inmätning och värdering

Lantmäteriet har på uppdrag av Länsstyrelsen utfört en fastighetsrättslig utredning och upprättat sakägarförteckning över berört område. Lantmäteriet har tillsammans med Länsstyrelsen stakat ut och mätt in gräns för naturreservat. Värderingsbyrå AB har på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört värdering av fastigheten och NaiSvefa har därefter förhandlat med berörd sakägare. Länsstyrelsen har träffat uppgörelse om inträngsersättning med ägaren till fastigheten Ruda 1:20.

Remiss och synpunkter från remissinstanser

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till , Högsby kommun, Trafikverket, Skogsstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Ruda IF, Handbörds och Emådalens naturskyddsföreningar, Östra Smålands Ornitologiska Förening, Oskarshamnsbygdens fågelklubb, Biologiska sällskapet i Oskarshamn, Smålands flora, Föreningen SydostEntomologerna, Långemåla hembygdsförening, och . Svar har inkommit från Högsby kommun, Trafikverket, Skogsstyrelsen, Östra Smålands Ornitologiska Förening och Biologiska sällskapet i Oskarshamn.

Högsby kommun har inget att erinra mot förslaget och *Skogsstyrelsen* och *Biologiska sällskapet i Oskarshamn* är positiva till bildandet av reservatet.

Östra Smålands Ornitologiska Förening skriver i sitt yttrande att de med stor tillfredställelse ser fram mot bildandet av naturreservatet. De meddelar att de arbetar med ett inventeringsprojekt kring den rödlistade fågeln göktyta och påtalar vikten av att man ska sträva efter en bra balans mellan öppna betade ängsmarker och buskage. Sistnämnda är viktigt för många häckande fågelarter och bidrar till ett mosaikartat landskap som gynnar både rödlistade och andra skyddsvärda arter som göktyta och törnskata.

Kommentar: Länsstyrelsen ska beakta detta i reservatsskötseln så långt som möjligt.

Trafikverket har inget att erinra mot bildandet av naturreservatet men påtalar att de vill ha en definierad korridor mot järnvägsbanan så den görs tillgänglig för underhåll samt att en eventuell framtida utbyggnad inte hindras.

Kommentar: Järnvägen ligger på en egen fastighet som inte ingår i naturreservatet. Underhåll som sker från den egna fastigheten hindras inte av reservatets föreskrifter. Om behov uppstår att underhålla järnvägen på annat sätt som innebär någon form av intrång på grannfastigheten får det liksom andra eventuella utbyggnader och åtgärder behandlas i en särskild prövning. I samband med en sådan får dispens sökas från reservatets föreskrifter. I beslutet har ett förtydligande införts om att järnvägen inte ingår i reservatet.

har kommenterat förslaget med kompletterande upplysningar kring gamla Ruda by, tidigare skötsel av hässlena och behov att ta hänsyn till den rödlistade nötkräkan samt aktuellt avvattningsområde för ett stort angränsande dike. Han ställer sig också positiv till att öppna upp den gamla Kvillen. Vidare önskas förtydliganden av vad som gäller vid jakt med hund och framdragande av vattenledning över reservatsmarken.

Kommentar: Jakträttsinnehavaren äger rätt att medföra okopplad hund vid jakt. Detta finns redan reglerat under C-föreskrifterna. Vad det gäller att dra fram en tillfällig bevattningsledning från Emån över reservatet till åkermarkerna så påverkas inte den möjligheten av reservatsbildningen om det finns reglerat i fastighetens rättigheter och servitut etc.



2013-10-28

511-5203-11

Föreläggande om yttrande från markägare och innehavare av särskild rätt

Samtliga sakägare har med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att yttra sig över förslaget.

Synpunkter har inkommit från Svenska Kraftnät och från markägaren till Ruda 1:20.

Svenska Kraftnät har yttrat sig angående sin ledningsrätt genom naturreservatet och behovet av att kunna utföra löpande underhåll.

Kommentar: Undantag från föreskrifter rörande underhåll av kraftledningsgatan finns redan beskrivna under A-föreskrifterna. Där står "Föreskrifterna under A utgör inte hinder för underhåll av befintliga ledningar samt underhållsröjning av befintliga ledningsgator enligt gällande ledningsrätt."

Fastighetsägaren Ruda 1:20. Förslag till beslut och skötselplan har löpande kommunicerats med markägarens ombud tillsammans med djurhållaren

. Med anledning av denna kommunikation har justeringar och förtydliganden genomförts i beslut och skötselplan främst rörande föreskrifter som kan påverka markägarens brukande av angränsande jordbruksmark samt djurhållarens eventuella behov av stödutfodring.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se bilaga 4.

Upplysning om ersättningstalan

Sakägare som ännu inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan väcka talan enligt 31 kap miljöbalken mot staten i Mark- och miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan skall ställas till Mark- och miljödomstolen i Växjö.



2013-10-28

511-5203-11

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Stefan Carlsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen för miljö- och naturavdelningen Karin Bergman, enhetschefen för naturskyddsenheten Anders Kjellberg, naturreservatsförvaltare Magnus Grimheden, kulturmiljöhandläggare Per Lindegård, jordbruksstödhandläggare Ansa Gustafsson, områdesskyddhandläggare Johan Thorsén samt områdesskyddhandläggare Malin Miller deltagit, den sistnämnda föredragande.



Stefan Carlsson



Malin Miller

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar.
5. Skötselplan
 - 5.1 Skötselplanskarta
 - 5.2 Tillskottsutfodringskarta



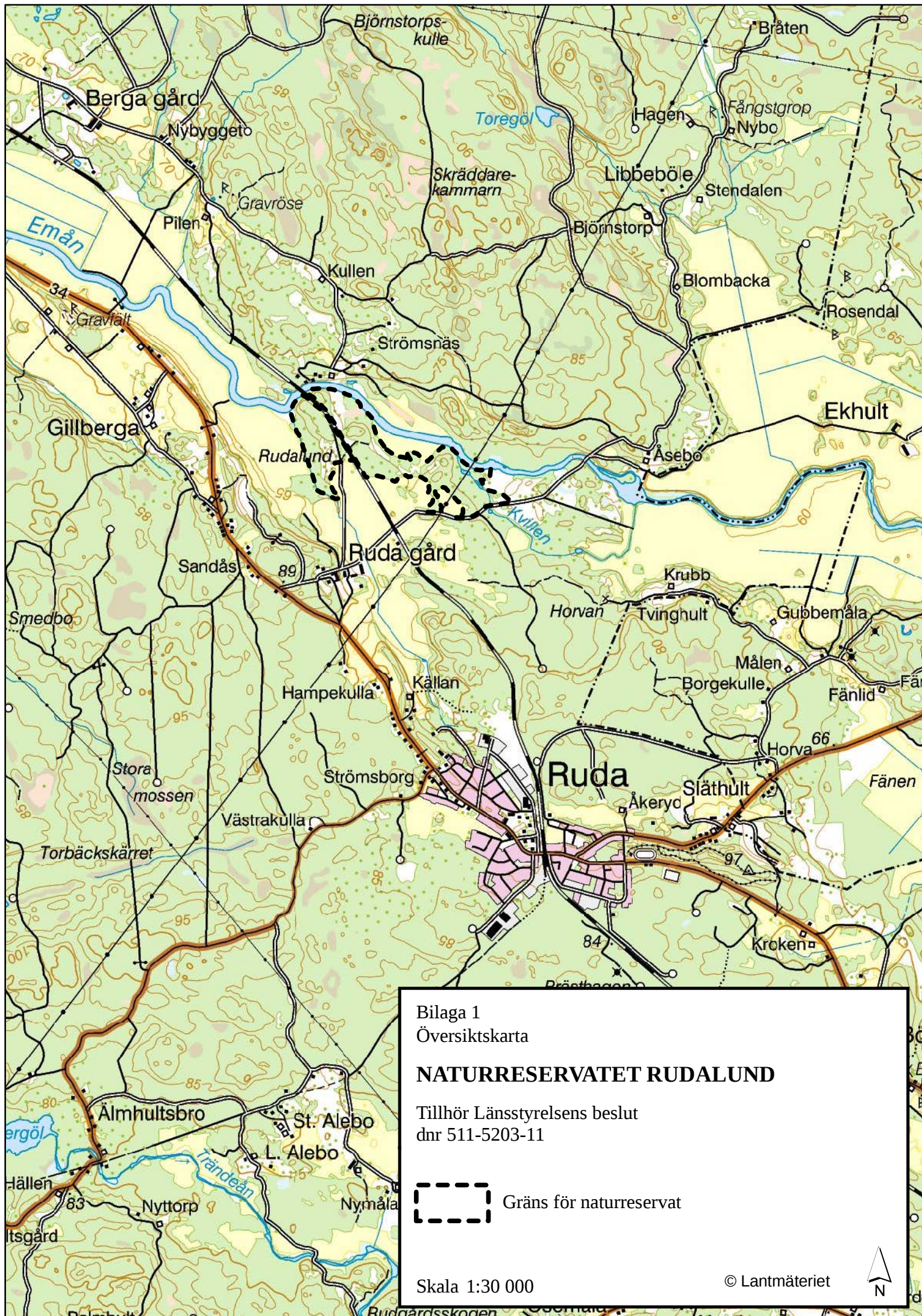
Länsstyrelsen
Kalmar län

BESLUT

12 (12)

2013-10-28

511-5203-11



Bilaga 1
Översiktskarta

NATURRESERVATET RUDALUND

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-5203-11

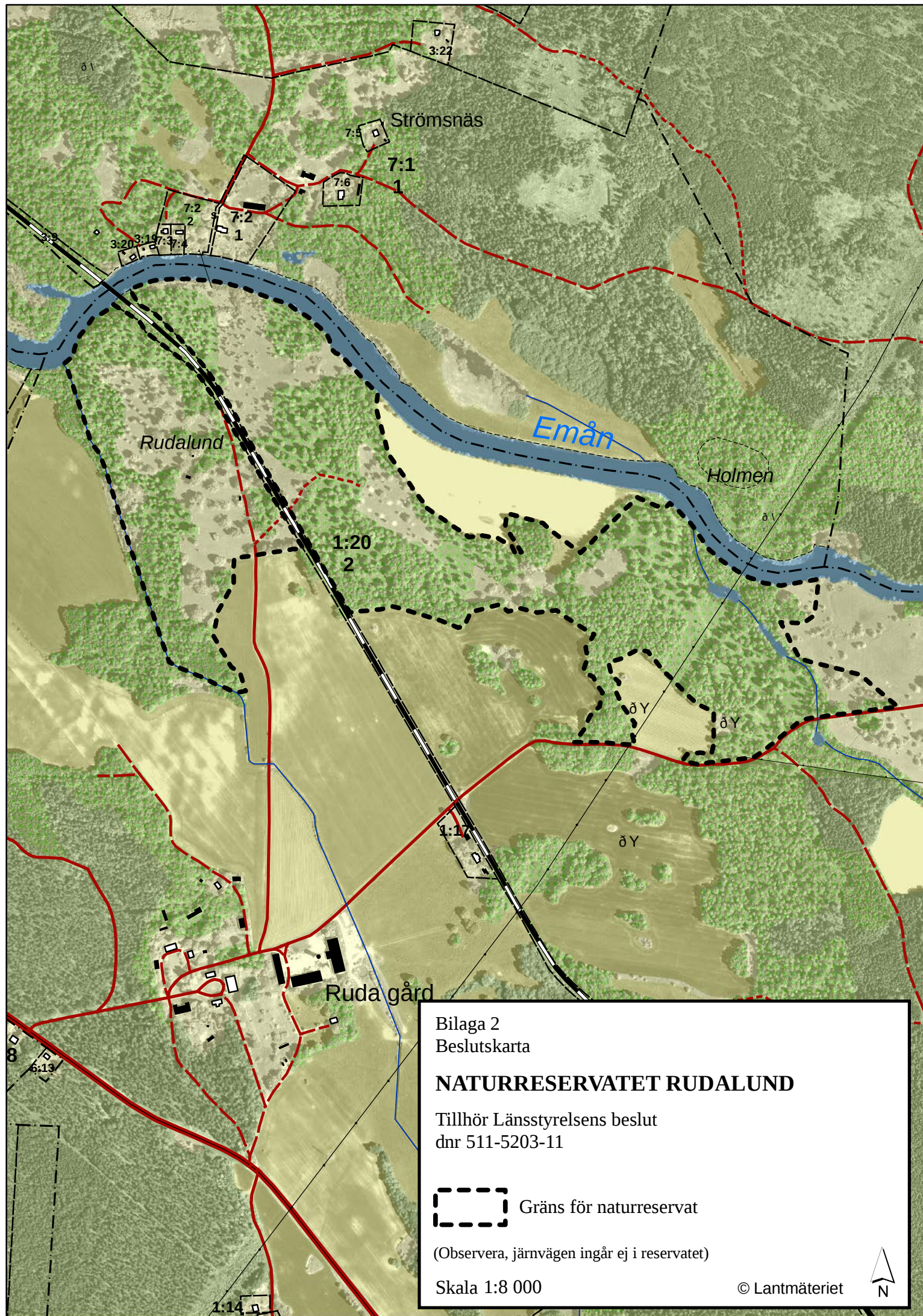


Gräns för naturreservat

Skala 1:30 000

© Lantmäteriet





Bilaga 2
Beslutskarta

NATURRESERVATET RUDALUND

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-5203-11

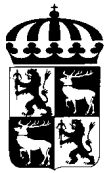
 Gräns för naturreservat

(Observera, järnvägen ingår ej i reservatet)

Skala 1:8 000

© Lantmäteriet





Sakägarförteckning

Fastigheter, Högsby kommun	Ägare	Anmärkning
Ruda 1:20		
Marksamfälligheter och servitut:		
Avtalsservitut Sydkraft Nät AB 0821IM-04/11408.1	E.ON Sverige Elnät AB	Kraftledning mark
Gemensamhetsanläggningar		
Libbeböle ga:1		
Markavvattningsföretag		
Emåns markavvattningsföretag 1888-1889		Publik akt 143, Handlingar rörande reglering av Emån mellan Kyrkebron och Burseström i Högsby och Fliseryds socknar, Handbörds härad i Kalmar län upprättade åren 1888-1889 av Daniel Wedblad
Nyttjanderätt		
Jaktarrende på Ruda 1:20		
Rättigheter		
Ledningsrätt 0882-613	Svenska kraftnäts	Starkström 400kV
Ledningsrätt 0881-702	Svenska kraftnäts	Teleledning, optokabel
Planer	0821-P69	Skyddsområde vattentäkt
Fornminnen	Högsby139:1	Bebyggelselämningar



HUR MAN ÖVERKLAGAR

VEM KAN ÖVERKLAGA	Beslutet får överklagas av den som beslutet angår om det gått honom eller henne emot. Beslutet får även överklagas av Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen eller Havs- och vattenmyndigheten.
VEM SKA PRÖVA ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos Regeringen, miljödepartementet.
HUR MAN UTFORMAR ÖVERKLAGANDET	I skrivelsen ska Ni • tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och dag för beslutet • redogöra varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt • redogöra för hur Ni anser att beslutet ska ändras Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till Regeringen, miljödepartementet. Länsstyrelsens adress och telefonnummer finner Ni längst ner på denna sida.
SENASTE DATUM FÖR ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse inom tre veckor från den dag beslutet kungjorts i länets författningssamling samt kungjorts i ortstidning , annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Ni ska underteckna skrivelsen och förtydliga namnteckningen. Uppge personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer till bostaden samt adress och telefonnummer till arbetsplatsen och ev. annan plats där Ni är anträffbar.



Skötselplan för naturreservatet Rudalund

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den värdefulla livsmiljön trädklädd betesmark samt förekommande silikatgräsmarker och fuktängar med tillhörande naturvärdeskvaliteter i form av värdefulla strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Hotade, sällsynta och missgynnade arter ska bevaras och helst öka för att långsiktigt kunna fortleva. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet ska i huvudsak uppnås genom bete, frihuggning av vidkroniga och äldre ädellövträd, ringbarkning av främst yngre och medelålders ek och asp för att skapa större ljusinsläpp och ökad andel död ved, underhållsröjning samt hamling i hävdberoende miljöer.

2. Administrativa data

Objektnamn	Rudalund
Objektnummer	NVR-id 2028689
Skyddsform	Naturreservat
Natura 2000 beteckning	0,3 ha (Kvillen) ligger inom reservatet och ingår i Natura 2000-området Emåns vattensystem SE0330160
Län	Kalmar
Kommun	Högsby
Servitut och nyttjanderätter	Se bilaga 3
Totalareal (ha)	42,9
Landareal (ha)	42,7
Areal skyddad produktiv skogsmark (ha)	10,3
Naturtyper, Vic-Naturs indelning:	Areal (ha)
Betesmark	32,5
Ädellövskog	7,4
Triviallövskog med ädellövinslag	2,8
Vatten	0,2



Naturtyper, art- och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
Habitat i god status	
*Silikatgräsmarker, 6270	7,0
Fuktängar med blååtel eller starr, 6410	0,4
Trädklädd betesmark, 9070	18,7
*Prioriterade naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv	
Målhabitat (Målklassning för ytterligare områden som ännu inte uppnått habitatstatus enligt art- och habitatdirektivet men som kan göra det inom en överskådlig framtid)	
*Silikatgräsmarker, 6270	1,5
Trädklädd betesmark, 9070	12,6
Ej habitat enligt art- och habitatdirektivet (ha)	2,8
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Trädklädd betesmark och silikatgräsmarker
Strukturer och funktioner	Grova, gamla och solitära lövträd, blommande träd och buskar, hålträd, mulm, stående döda och döende träd samt vindfällan och lågor, brynmiljöer, stenmurar och odlingsrösen, örtrikt fältskikt, betad gräsmark, småvatten, kantzonen mot vatten med ett varierat busk- och trädskikt och strandbrinkar
Arter	Arter upptagna i art- och habitatdirektivet: <i>Lucanus cervus</i> Ekoxe <i>Osmoderma eremita</i> Läderbagge Arter upptagna i fågeldirektivet: <i>Dryocopus martius</i> Spillkråka <i>Lanius collurio</i> Törnskata Inom naturreservatet finns ett flertal rödlistade arter, se Artlista
Friluftsliv	Naturpedagogik, kulturhistoria, besöksobjekt och landskapsbild
Övrigt	Forskning/referensområde

3. Beskrivning av reservatet

3.1 Sammanfattning

Naturreservatet Rudalund ligger in till Emån, ca 3 km nordväst om samhället Ruda och utgörs främst av trädbärande betesmarker med flera jätteträd (över 1 meter i diameter) av ek och lind. Dessa träd utgör miljöer för ett stort antal hotade och sällsynta arter. Några mindre och slutna ädel- och triviallövskogsmiljöer och en äldre kvill till Emån ingår också i det skyddade området. Rudalund är beläget under högsta kustlinjen. Berggrunden



i området utgörs av granit och jordarterna består av leror och blockrik morän. Reservatet består av två delområden som skiljs åt av en järnväg som inte ingår i reservatet.

3.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Naturreservatet Rudalund omfattar marker som historiskt sett varit en del av inägorna till den numera försvunna byn Ruda i Högsby socken. Ruda omnämns första gången 1441 som *Rudw* och senare 1515 som *Rodhw*. Vid medeltidens slut utgjordes byn av fem hemman, varav två tillhörde frälset, två var skattehemman och ett var kungens privata egendom (arv och eget).

Den äldsta kända kartan som visar på hur markerna inom reservatet brukats i äldre tider är en avmätning över Ruda by från 1703. Vid denna tid fanns fortfarande fem gårdar enligt kartan.

Reservatets marker omfattar större delen av den inägomark som fanns mellan den gamla byn och Emån. Enligt kartan från 1703 hävdades vid denna tid större delen av området då som slåttermark och kallades för *Lundåkersengen*. Reservatets nordvästra del, som idag ligger väster om järnvägen, var en torrare mark som betecknades *hårdvallseng*. I markerna utmed Emån i norra delen anger kartan att det växte en hel del lind och hassel. Den del som idag är åker utmed ån (och som inte heller ingår i reservatet) var då en slåttermark som var rik på starr.

I reservatets sydöstra del låg enligt kartan från 1703 ett par av byns gårdar men även ett soldattorp. Markerna närmast kring gårdarna brukades då bland annat som kalvhagar. Den gamla byn Ruda låg vid denna tid i nära anslutning till den kvill som idag till största del är igenvuxen men där det då rann betydande delar av Emåns vatten. I detta vattensystem fanns även flera öar och mindre holmar. Marken kring kvillen svämmades regelbundet över vilket var gynnsamt för den starr som växte här och som brukades som madslåtter. Idag, och allt sedan en åsänkning i slutet av 1800-talet, är kvillen endast vattenförande vid högre vattenflöden. Vid lägre flöden består den av samlingar av mer eller mindre stillastående vatten.

Ytterligare två kartor från 1700-talet finns från Ruda by. Den ena är en avmätning från 1723 och den andra en från 1747. På den senare kartan utgörs nästan hela reservatet av den äng som då kallas för Lunden.

Någon gång under början av 1800-talet avvecklas Ruda by och markerna uppgår i det som senare kallas för Ruda gård. I Ruda gårds norra flygels källarvalv finns en tegelsten märkt med ett årtal från 1720-talet. Ruda gårds nuvarande huvudbyggnad är byggt mellan 1800 och 1814. Det sägs att en del av det virke man använde kom från de gamla uthusen i Ruda by.

En allt större del av den gamla inägomarken men även bytomten blev med tiden uppodlade.

Under 1800-talet gick även en större väg förbi Ruda gård, över dess marker och vidare över Emån till Berga by. 1897 invigdes järnvägen mellan Kalmar och Berga som kom att gå tvärs över Ruda gårds marker. Den skar även av den väg som gick över gårdens marker varefter vägen lades igen och bron över Emån revs. Järnvägen delar även reservatet i två delar.

Området väster om järnvägen kallas allmänt för Rudalund och är välkänt av ortsbefolkningen. Här hölls tidigare nämligen den årliga "Rudalundsfesten" den 1:a lördagen och söndagen i juli månad varje år. För detta tillfälle fanns flera dansbanor som inför dessa dagar monterades ihop varefter området stängslades in som skydd för de betande djuren. Under de senaste 50-60 åren har Ruda IF ansvarat för arrangemanget men det sägs att festplatsen har använts närmare 100 år. I början av 2000-talet avtog intresset då dansban-



dens kostnader blev för höga varpå traditionen med "Rudalundsfesten" upphörde. Som minne från denna tid finns idag fortfarande resterna efter två dansbanebyggnader kvar. Området betas idag av ungnöt från vår till höst.

3.3 Naturbeskrivning och biologiska bevarandevärden

Naturreseptatet Rudalund består av mosaikartade öppna och trädklädda betesmarker med höga naturkvaliteter. Här finns också slutna ädel- och triviallövskogsmiljöer, hässlen och en äldre kvill till Emån.

De mest värdefulla miljöerna inom naturreseptatet är de trädklädda betesmarkerna där det växer ett stort antal jätteträd av ek och lind. De mycket gamla träden utgör värddar för ett stort antal hotade och sällsynta arter av insekter, lavar, svampar och fåglar. De trädklädda betesmarkerna har uppmärksammats i flera naturinventeringar, bland annat Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering där ca 42 hektar har klassats som nyckelbiotop. Även insekter, främst skalbaggar, har inventerats i Emåinventeringen och i en riktad insektsinventering vid Rudalund där inte mindre än 18 rödlistade arter påträffades. I de öppna och glest buskbeklädda betesmarkerna växer flera betes- och slåttergynnade kärnväxter som under senare tid blivit allt ovanligare i odlingslandskapet.

Rudalund är av riksintresse för naturvärden, ingår i de nationella och regionala bevarandeplanerna för odlingslandskapet och har i östra Smålands naturvårdsprogram bedömts ha högsta naturvärde. Naturreseptatet ligger i direkt anslutning till Emån. Emån liksom sidofåran inne i reseptatet (Kvillen) ingår i Natura 2000-området Emåns vattensystem (SE0330160). Kvillen är dock inte längre vattenförande utan består idag av en serie småvatten.

Trädklädd betesmark

Den största koncentrationen av jätteträd av ek och lind som vuxit upp i beteshävdade och tidigare slåttrade gräsmarker förekommer vid den gamla festplatsen Rudalund i naturreseptatets västra delar. Några av de mycket grova ekarna och lindarna är flera hundra år gamla, några möjligen även över 400-500 år. Flera av de äldre lindarna bär spår av äldre hamling. Den sista hamlingen har troligen skett under början av 1900-talet då markerna nyttjades som slåttermark, troligen med efterbete. De flesta av de grova träden har olika former av håligheter, många är helt ihåliga och innehåller det för vedlevande insekterna viktiga substratet mulm. I övriga delar med trädklädd betesmark förekommer också spridda gammelträd av ek och lind, men enbart ett tiotal av dessa träd är lika gamla och grova som de vid festplatsen. Några gamla träd finns även av ask, björk och vildapel. Enstaka äldre ekar har dött under senare tid, men står kvar som torrakor. I området finns några grova lågor av både lind och ek. Grövre stammar från ädellövträd som avverkats runt huvudbyggnaden på Ruda gård har transporterats ut i området för att förstärka tillgången på grov död ved. Det finns förhållandevis gott om yngre ädellövträd som på sikt kan ersätta de gamla. Framför allt av ek finns flera områden med yngre och medelålders träd. I några delar av betesmarken finns täta trädbestånd, varav flera har blivit mer slutna under senare del av 1900-talet, då främst med ek och hassel som vuxit upp i gläntor.

Lövskog

Mindre delar av naturreseptatet utgörs av slutna lövskogsmiljöer som inte hävdats under senare tid och slutit sig kraftigt. Eken dominerar med visst inslag av främst lind, björk och asp. På de lite fuktigare markerna i anslutning till fuktdrag eller diken finns små täta partier med triviallöv främst bevuxna med björk, klibbal och asp. I dessa miljöer födosöker mindre hackspett. I delar av dessa slutna bestånd har skötselåtgärder påbörjats i enlig-



het med bevarandemålen för området för att öppna upp och öka andelen trädklädd betesmark.

Buskskikt

Buskskiktet i betesmarkerna utgörs främst av hassel i olika åldrar. Främst växer hasseln i de slutna ekmiljöerna. Vanligast är ung hassel, men några runnor är äldre och på grövre stammar växer bland annat hasselticka. I de centrala delarna av reservatet finns mer in-takta hässlen vars nötter är en viktig födokälla för den rödlistade nötkråkan. Övriga vanligt förekommande buskar är nyponros, en, slånbär och hagtorn. Under senare år har buskskiktet röjts hårt och några delar av de trädbärande betesmarkerna saknar i stort buskskikt, vilket missgynnar mångfalden.

Arter

De gamla träden utgör mycket viktigaste levnadsmiljöer för ett mycket stort antal arter varav flera är hotade och sällsynta. Strukturer i de gamla träden så som bohål och andra håligheter, mulm, grov bark samt döda och döende grova grenar och hela träd är alla ovanliga nischer som är viktiga för områdets stora mångfald av arter. 2013 genomfördes en trädinventering av värdefulla träd i Rudalund där 329 stycken träd, både levande och döda, noterades.

Insekter

Det finns ett stort antal insekter som är beroende av de gamla träden under hela eller delar av sin livscykel. Den trädlevande skalbaggsfaunan som inventerades 1996 är rik och flera rödlistade och naturvårdsintressanta arter finns noterade. Bland annat lever här svart guldbagge *Gnorimus variabilis*, läderbagge *Osmoderma eremita*, ekoxe *Lucanus cervus*, gulbent kamklobagge *Allecula morio*, kardinalfärgad rödbeck *Ampedus cardinalis*, bark-rödbeck *Ampedus cinnabarinus* och skeppsvarvsfluga *Lymexylon navale*. Myrorna blanksvart trämyra *Lasius fuliginosus* och brun trämyra *Lasius brunneus* förekommer i håligheter i träden. Av fjärilar har flera arter bastardsvärmare noterats i närliggande betesmarker. Dessa förekommer sannolikt även inom reservatet.

Lavar

Flera rödlistade lavar växer på den grova barken på de gamla ekarna och lindarna. Dessa är skuggorangelav *Caloplaca lucifuga*, gul dropplav *Cliostomum corrugatum*, lunglav *Lobaria pulmonaria*, grå skärelav *Schismatomma decolorans*, rosa skärelav *Schismatomma pericleum* och blyertsav *Buellia violaceofusca*. Trädsvamparna är inte inventerade, men kända förekomster finns i alla fall av blekticka *Haploporus tuberculosus* och ekticka *Phellinus robustus*.

Kärlväxter

Marken inom naturreservatet är svagt till måttligt kuperad och består av både lerjordar och mer väl-dränerad blockrik morän. Detta skapar förutsättningar för en variationsrik flora i de öppna och glest träd- och buskbevuxna betesmarkerna, med både torrängsflora och fuktängsflora. På torrare delar växer ängshavre, backnejlika, backsippa, revfibbla, tjärblomster, backsmörblomma, mandelblom, spindelört och backklöver. Brudbröd, solvända och knippfryle är vanliga eller måttligt förekommande. Där marken inte är fullt så torr växer slättergubbe, sommarfibbla, prästkraze, grönvit nattviol, jungfrulin, gullviva, ängsvädd och korskovall. Fuktiga delar är bevuxna med tuvtåtel och med inslag av bland annat sumpmåra och stagg. I de mer slutna lundmiljöerna har gräsmarksfloran skuggats ut och ersatts av bland annat tandrot, blåsippa, smånunneört, skogsbingel och lungört.



Fåglar

Bland fåglar nyttjar bland annat göktyta, mindre hackspett och kattuggla bohål vid häckning. I området är även spillkråka, törnskata och sparvuggla påträffade.

Stränder mot Emån och kvill

Vid stränderna till Emån ligger upplagd sten och block efter sprängningar av klackar och efterföljande rensning. Materialet har även använts för att förstärka stränderna mot erosion. På vallarna har det vuxit upp björk, sälg och klibbal som fortfarande är unga. Trädskiktet mot ån har en viktig funktion för åns organismer då det skuggar, bidrar med nedfallande löv och död ved m.m., s.k. ekologiskt funktionell kantzon. I östra delen av naturreservatet finns resterna av en kvill. Inflödet till kvillen är igenlagt med en vall och kvillen bildar istället ett avstängt fuktstråk med småvatten. Främst klibbal och björk växer i och på kanterna till den äldre kvillen. Kvillen ingår i Natura 2000-området Emåns vattensystem (SE0330160).

3.4 Kulturhistoriska bevarandevärden

Lämningar efter Ruda by finns i områdets sydöstra delar och är idag skyddade som fasta fornlämningar (RAÄ Högsby 139:1). Stora delar av den gamla bytomten har dock troligen blivit bortodlade genom åren. I områdets norra del fanns förr en stenvalvsbro över Emån. Utmed stranden vid denna del finns fortfarande mycket sten som förmodas komma från denna bro.

I Rudalund finns rester efter två dansbanor tillhörande Ruda IF samt ett lusthus som hör till Ruda gård. I markerna ner mot Emån finns även en hel del odlingsrösen.

Rudalund är av riksintresse för kulturmiljön (3 kap. 6 § miljöbalken).

3.5 Beskrivning av friluftslivets förutsättningar

Rudalund är ett välbesökt utflyktsmål för närboende i Högsby och Ruda och omtyckt för dess goda förutsättningar för friluftsliv. Området har en tilltalande landskapsbild med betesmarker med grova och gamla ekar och lindar samt ett rikt växt- och djurliv. En vandring i reservatet bjuder på fina naturupplevelser. Reservatet som ligger i direkt anslutning till Emån nyttjas ibland som rastplats för kanotister.

Hela reservatet är en betesmark och det är bra att man som besökare känner till att det under stor del av året finns betesdjur i området.

4. Generella råd och riktlinjer

4.1 Åtgärder i träd- och buskskikt

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och florans sparas så som grova träd, hålträd, boträd, stående döda och döende träd, vindfällan eller lågor. Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, t.ex. avverkning och uttransport av virke, ska utföras vid



sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vattenmiljöer, kulturmiljöer och fornlämningar inte uppkommer.

I kantzonen mot åkermark får sly och yngre träd huggas bort för att inte beskuggningen ska bli för stor. Gamla, grova träd och lågor ska sparas. Grenar från grova träd och grenar på träd med höga naturvärden får kapas om de växer ut i åkermarken och försvårar ett rationellt brukande (se undantag under A-föreskrifterna). Sådana grenar bör läggas tillbaka på lämplig plats i naturreservatet. Samråd ska ske med förvaltaren innan åtgärd utförs.

De träd som tidigare vuxit öppnare bör frihuggas. Spara buskar, i första hand blommande, för att skapa/bibehålla brynmiljöer.

4.2 Betesmarker, slåtterängar och ersättning för skötsel

Det finns många olika miljöersättningar inom Landsbygdsprogrammet och marker som ingår i ett stödåtagande för till exempel "Betesmarker och slåtterängar" eller "Utvald miljö". I marker med miljöersättning förbinder sig den sökande att sköta markerna på ett visst sätt under fem år mot en ersättning från Jordbruksverket. Om dessa marker samtidigt ligger i ett naturreservat behöver ansvar och finansiering för olika skötselåtgärder förtydligas. Grundregeln är att dubbla statliga stöd inte får betalas ut för samma åtgärd på samma plats under samma tid. ("Vägledning för länsstyrelsernas arbete med skötselavtal", Naturvårdsverkets Rapport 5738, 2007).

1. **Generella skötselåtgärder (tex underhållsröjningar och slåtter) för marker som har någon typ av miljöersättning** och som därmed ska skötas i enlighet med aktuellt åtagande ansvaras och bekostas av brukaren (stödrättsinnehavaren), precis som i alla andra områden även utanför naturreservat. En riktlinje i öppna betesmarker är att inte mer än 20 % av den foderproducerande marken, t ex torrängar och fuktängar, får skuggas av buskar. I detta ansvar ligger alltså att tidigare röjda områden ska underhållsröjas vid behov, samt att områden som med tiden buskar igen ska röjas till lämplig öppenhet i enlighet med de generella villkoren i miljöersättningen. Även kulturhistoriska lämningar som till exempel fornlämningar, stenmurar och byggnadsgrunder bör hållas fria från igenväxningsvegetation som hotar skada lämningen.
2. **Skötselåtgärder som är mer långtgående än vad miljöersättningarna och åtagandet föreskriver** kan bekostas och utföras av länsstyrelsen eller annan uppdragstagare. Detta omfattar till exempel skötselåtgärder i känsliga områden (t ex karstområden och våtmarker) eller områden i behov av restaurering (finns i "borttritade" områden i åtagandet) eller områden som i skötselplanen anges ska ha en mer långtgående skötsel än vad åtagandet föreskriver. På omvänt sätt kan brukaren även befrias från röjningskrav i vissa områden om det finns starka naturvårdsskäl som t ex miljöer för häckande ängshök.

För att undvika missförstånd om ansvar- och finansiering är det viktigt med en god dialog mellan brukare och länsstyrelsens naturvårdsförvaltning. Observera att jordbrukets ersättningssystem ses över och förnyas i intervaller omkring 6 år. Detta innebär att förutsättningar för skötseln och dess ersättning kan förändras över tid. Gällande Landsbygdsprogram löper från 2007-2013.



4.3 Tillskottsutfodring

Tillskottsutfodring av betesdjuren kan påverka naturvärdena i reservatet negativt eftersom den tillförda näringen med påföljande gödnings effekt kan leda till att flera av områdets känsliga arter försvinner. Det finns även en risk att fodret tillför fröer av oönskade växter och att marken blir söndertrampad vid utfodringsplatsen. Därför anses inte tillskottsutfodring önskvärd inom områdets naturbetesmarker.

Vid speciella situationer, som till exempel svår torka, eller övergångsutfodring på vår och höst kan det dock vara nödvändigt med tillskottsutfodring om andra alternativ saknas som till exempel att flytta betesdjuren. Om sådana situationer uppstår bör man välja en plats där skadan minimeras. Innan sådan åtgärd utförs bör samråd ske med länsstyrelsens reservatsförvaltare.

Betesmarker med miljöstöd

Om det finns en Åtagandeplan för betesmarker inom naturreservatet gäller denna. Villkor för miljöstöd gäller alltså parallellt med reservatsföreskrifter. Observera att villkoren i åtagandet kan förändras över tid.

Vid frågor om vad naturreservatets föreskrifter medger och vad reglerna för miljöstödet säger kan djurhållaren kontakta länsstyrelsens reservatsförvaltning för rådgivning.

4.4 Stängsling

Områden som ska betas ska vara hägnade med elstängsel anpassat för bete med nötkreatur. Annan stängsling kan även vara aktuellt vid eventuellt sambete med nöt. Vägområdeskanter, åkerkanter, stenmurar och andra linjeelement ska användas som plats för hägn så långt det är möjligt. På övriga platser röjs nya stängselgator. Inga biologiskt värdefulla träd får avverkas eller skadas i samband med stängseluppsättning. Grindar mellan betesfällorna i anslutning till tågbanan måste vara låsta med ett kombinationslås. Varningsskylt för tåg bör placeras på eller i direkt anslutning till grinden.

Fållindelning ska utformas så att rätt avbetningsgrad uppnås i de olika fällorna. Fällorna får inte vara så stora att den dagliga tillsynen avsevärt försvåras.

4.5 Spillningslevande fauna och avmaskningsmedel

Avmaskningsmedel som används på betesdjur innehållande ivermektin har negativa sidoeffekter på den spillningslevande faunan. Ivermektinbaserade preparat har bland annat visat sig hämma för larvutvecklingen och kan ge försämrad reproduktionsförmåga hos nykläckta individer av spillningslevande bladhorningar. Bladhorningar är en familj av skalbaggar, varav 64 arter spillningslevande bladhorningar finns beskrivna från Sverige, 46 av dessa är rödlistade. Med hänsyn till den spillningslevande faunan är det förbjudet att använda ivermektinbaserade preparat på betesdjur då de uppehåller sig inom reservatet, annat än vid direkt veterinär rekommendation, se föreskrift under A i beslutet.

4.6 Hotade arter och störningskänslig fauna

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper i reservatet samt de skötselråd som åtgärdsprogrammen för bevarande av hotade arter och deras livsmiljö anvisar ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Innan skötselåtgärder påbörjas i reservatet ska naturvårdsförvaltaren kontrollera om det finns störningskänslig fauna i anslutning till naturreservatet. Om störningskänslig fauna



finns i området ska expertis konsulteras för att anpassa skötselåtgärderna med hänsyn till förekommande art. Med störningskänslig fauna menas här till exempel främst särskilt skyddsvärda fågelarter som i samband med yttre störning avbryter sin häckning.

4.7 Skötsel av forn- och kulturlämningar

Forn- och kulturlämningar kan med fördel röjas fria från träd och buskar i samband med naturvårdsåtgärder, dels för att göra dem synliga, men också för att de tar skada av vegetationen. Eftersom fasta fornlämningar skyddas av kulturminneslagen (SFS 1988:950) är det dock förbjudet att ta bort, gräva ut, täcka över eller på andra sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

Extra försiktighet gäller vid röjning och körning i och omkring forn- och kulturlämning t.ex. med avseende på markskador. Maskiner får inte köras på eller i direkt anslutning till fornlämning. Buskar och träd får inte dras upp med rötterna i eller intill en fornlämning. Stubbar görs så låga som möjligt om inte överenskommelse om att lämna högstubbe gjorts. Ris och annat avfall fraktas utanför fornlämningsområdet för eldning. För att undvika skador ska eldning inom fornlämningsområdet ske på plåtar eller dylikt. Vid osäkerhet angående åtgärder kring en fornlämning eller fornlämningsområde, kontaktas Länsstyrelsens kulturmiljöexpertis för rådgivning.

4.8 I händelse av översvämning från Emån eller Kvillen

Vid tillfälliga översvämningar, från Emån eller biflödet Kvillen, bedöms inte naturvärdena skadas av ett högre vattenstånd. Generellt ses det som positivt om andelen hävdad fuktäng ökar och om den gamla Kvillen åter skulle bli vattenförande.

5. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i ett skötselområde med två delområden 1a och 1b. Avgränsning av delområdena framgår av bifogad skötselplankarta, bilaga 5.1.

5.1 Skötselområde 1: Trädklädd betesmark (42,9 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet 1a, Öppen- och trädklädd betesmark (32,6 ha)

Skötselområdet utgörs av trädklädd betesmark med inslag av öppna områden, på flera håll med inslag av jätteträd av ek och lind. Marken har kontinuerligt nyttjats som betesmark under en lång tid. Området är svagt kuperat och det förekommer både torrbackar och fuktiga sänkor. Bitvis finns det relativt gott om block och sten i betesmarken.

Florans sammansättning varierar i reservatet på grund av växlande markfuktighet, jordart, krontäckning och tidigare markanvändning. I torrängsmiljöerna växer bland annat de hävdgynnade arterna ängshavre, backnejlika, backsippa, revfibbla, tjärblomster, backsmörblomma, brudbröd, solvända, mandelblom, spindelört och backklöver. På något friskare marker förekommer slättergubbe, sommarfibbla, prästkrage, grönvit nattviol, jungfrulin, gullviva, ängsvädd och korskovall. Fuktiga delar är bevuxna med tuvtåtel och med inslag av bland annat sumpmåra och stagg. I mindre områden med spår efter tidigare åkerbruk är vegetationen fortfarande något mer trivial.



Hassel utgör den vanligaste busken, framför allt i de miljöer där det växer något tätare med träd. Enstaka hasselbuskar är äldre, medan flertalet är unga. Hassel har röjts bort i flera områden under senare år, i vissa fall i för stor omfattning. Andra mer frekvent förekommande buskar i betesmarkerna är slånbär, nyponros, en och hagtorn. Det finns förhållandevis få större sammanhängande buskage, enbart ett fåtal kvarlämnade slånbuskage.

Trädskiktets täthet varierar över området med allt från enstaka glest växande träd till mer slutna partier, vilket skapar en variation som är positiv för områdets växt- och djurliv. Dominerande trädslag i betesmarkerna är ek. Andra vanligt förekommande trädslag är lind, ask, lönn, björk, klibbal, vildapel och fågelbär. Asp, sälg, rönn, oxel och tall hör till de mer ovanliga trädslagen inom naturreservatet. Av ek och lind finns ett stort antal gamla och grova träd, med troliga åldrar upp mot 400-500 år. Många av lindarna bär spår efter hamling, något som troligen upphörde under första delen av 1900-talet. Flest gamla träd finns väster om järnvägen i anslutning till den gamla festplatsen. I övriga delar står de gamla träden mer spritt även om vissa partier har några fler gamla träd. Ett fåtal gamla träd finns även av ask, björk och vildapel. De gamla ekarna och lindarna har ofta håligheter med mulm. I några trädskronor i söder växer den förhållandevis ovanliga misteln. Andelen död ved i markerna är inte så stor. Ett fåtal torrakor av gamla ekar finns runt festplatsen. Här förekommer även några grova och biologiskt värdefulla lågor av både ek och lind. Av död ved i övrigt finns enbart enstaka spridda torrträd och lågor. I samband med avverkning av äldre ädellövträd vid Ruda gård har stammar köpts från markägaren och transporterats ut till betesmarken för att höja andelen död ved. 2013 genomfördes en trädinventering i reservatet där 329 stycken ur naturvårdssynpunkt mycket värdefulla träd, både levande och döda, noterades.

Till de gamla träden, både levande, döende och döda finns ett stort antal hotade och sällsynta arter knutna. Läs mer under rubrikerna *Naturbeskrivning och biologiska bevarandevärden* och *Artlista*.

Den rödlistade göktytan och den skyddsvärda (f.d. rödlistade) törnskatan häckar på flera platser i reservatet och föredrar en mosaikartad struktur av helt öppna betade ängsmarker jämte inslag av tätare buskage. Reservatet berörs av "projekt göktyta" som drivs av Östra Smålands Ornitologiska Förening. Projektet som pågått ca 10 år innebär en dokumentation av populationsutvecklingen. I reservatet häckar göktytan både i naturliga hålträd och holkar och födosöker i de öppna betesmarkerna.

I reservatets hasselrika delar födosöker även den rödlistade nötkråkan. Hasselnötter dominerar helt nötkråkans föda varför dessa hasselbestånd är av stor betydelse för artens häckningsframgång. Oftast häckar arten i en närbelägen tät mossb eklädd granskog.

I naturreservatet östra del ingår en äldre kvill till Emån som inte längre är vattenförande efter att en vall har lagts upp framför inflödet. I kvillens djuphål finns småvatten och i övriga delar växer främst klibbal. Kanterna är även bevuxna med björk och hassel. Observera att kvillen ingår i Natura 2000-området Emåns vattensystem.

I anslutning till Åsebovägen i söder ligger naturreservatets enda kända fornlämning. Det är en bebyggelseplats eller bytomt som tidigare även sträckte sig ut på intilliggande åker men som idag är delvis överodlad. På platsen har tidigare markägare påträffat krukskärvor, porslin och ben. Övriga kulturhistoriska lämningar i område är odlingsrösen och äldre odlingsytor. En äldre täkt ligger strax öster om bytomten. I anslutning till ån i norra



delen av naturreservatet finns ett större område med upplagd sprängd sten och block efter rensning av Emån. Ung björk och sälj växer nu i sten- och blocksamlingarna.

Strax väster om järnvägen, vid festplatsen Rudalund, finns sentida kulturlämningar i form av två dansbanebyggnader, ägda av Ruda IF. Strax norr om dessa står en mindre paviljong, ägd av markägaren.

Skötselområde 1b, Igenvuxen betesmark (10,3 ha)

Skötselområdet utgörs av slutna ädellövmiljöer där träd- och buskskikt domineras av ek och hassel. Flera av områdena har tidigare varit något mer öppna, men har under en period av svagare hävd slutit sig. Insprängt i områdena med främst ung ek finns en del medelålders och äldre träd med viss vidkronighet som tidigare stått mer ljusöppet. De äldre träden står oftast i anslutning till ansamlingar med block och sten och upplagda odlingsrösen. Några gamla lindar som tidigare har hamlats har håligheter med mulm. En del grova döda grenar ligger också bredvid lindarna. I övrigt är andelen död ved förhållandevis låg och består mest av enstaka högstubbar av björk och ek och några lågor. I områdena finns ett litet inslag av andra trädslag så som ask, alm, lönn, björk, asp, fågelbär, sälj och vildapel. Buskskiktet utgörs nästan uteslutande av hassel, varav större andelen är ung. Enstaka hagtorn, en, måbär och slånbar förekommer också. Floran är lundartad med bland annat tandrot, blåsippa, smånunneört, skogsbingel och lungört.

Observera att i delar av dessa slutna bestånd har skötselåtgärder påbörjats i enlighet med bevarandemålen för området.

I reservatets sydvästra del finns ett mindre ohävdad område med ung till medelålders triviallövskog på fuktig och bitvis frisk mark med relativt låga naturvärden. I anslutning till beståndet löper ett större dike som avvattnar stora delar av Ruda samhälle och intilliggande åkermark direkt utanför reservatet. Trädskiktet utgörs främst av klibbal och glasbjörk och i öster ingår ett mycket ungt aspbestånd. Insprängt finns enstaka sälj, ek och lind. Ung hägg gör området delvis svårforcerat. Här syns en hel del bökspar av vildsvin.

Av kulturhistoriska spår ses främst gamla åkerstrukturer som oftast är de partier som varit öppna längst och några mindre odlingsrösen. I reservatets centrala södra del finns en större skalmur som tidigare fungerat som hägnad till betesmarken.

Bevarandemål:

- Hela skötselområdet ska utgöras av variationsrika öppna samt träd- och buskbekväxna betesmarker. Det ska i området finnas gott om biologiskt värdefulla strukturer så som grova, gamla och solitära lövträd, hamlade träd, blommande träd och buskar, hålträd, döda och döende träd, gläntor, brynmiljöer, ett örtrikt fältskikt och odlingsrösen. Träd av främst ek och lind, ska finnas i alla åldrar och utvecklingsstadier.
- Kantzoner mot Emån ska vara ekologiskt funktionella med överhängande buskar och träd.
- Arealen silikatgräsmarker, 6270, ska vara 8,4 ha.
- Arealen trädklädd betesmark, 9070, ska vara 31,3 ha.



- Mängden substrat och andra värdefulla strukturer (t.ex. grova träd, håligheter, mulm etc.) kopplade till de biologiskt värdefulla träden i Rudalund ska finnas kvar eller öka så att alla de hotade eller skyddsvärda arterna knutna till dessa träd kan leva kvar och föröka sig. Mängden substrat ska finnas i minst samma omfattning som i inventeringen av skyddsvärda träd i Rudalund 2013. Tillräckligt många yngre träd ska finnas för att ersätta och på sikt öka antalet grova, gamla eller på annat sätt biologiskt värdefulla träd.
- Relationen död ved/levande ved ska vara minst 1/20 i de trädklädda markerna och död ved ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Typiska arter knutna till naturtyperna silikatgräsmarker och trädklädd betesmark ska ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på för området typiska arter är backnejlika, revfibbla, mandelblom, brudbröd, prästkrage, jungfrulin, gullviva, ängsvädd, sotlav, gulpudrad spiklav och grå skärelav.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel spindelört, slätterfibbla, slättergubbe, backsippa, göktyta, svart guldbagge, läderbagge, ekoxe, gulbent kamklobagge, skeppsvarvsfluga, skuggorangelav, gul dropplav, rosa skärelav, blekticka och ekticka ska ha en gynnsam bevarandestatus.
- Fornlämningar och sentida kulturlämningar ska vara tydligt synliggjorda och friställda från skadlig igenväxningsvegetation.

Skötselåtgärder:

Initiala restaureringsinsatser

Gemensamt för skötselområde 1a och 1b

Friställning av träd: Alla gamla och grova ädellövträd ska vara friställda från konkurrerande träd som påtagligt kan påverka deras vitalitet genom inväxning i krona eller liknande. För att säkra att antalet gamla och grova träd behålls och på sikt helst ökar ska även yngre och medelålder ädellövträd av främst ek och lind vara friställda.

Vid urval av yngre och medelålders träd som ska bevaras ska främst träd med hagmarkskaraktär eller andra biologiskt viktiga strukturer prioriteras. Konkurrerande träd avverkas, ringbarkas eller högkas. I det fall flera biologiskt värdefulla träd står bredvid varandra sparas samtliga träd.

I skötselområde 1a är flertalet gamla och grova träd och många av de yngre och medelålders träden sedan tidigare fritt växande. I skötselområde 1b är behovet av åtgärder i trädskiktet enligt ovan stort. I samband med friställning lämnas stamdelar och lite grenar i högar vid betesimpediment. Tillförande och utplacering av död ved ska enbart göras i en övergångsfas till dess att det skapas död ved i för naturtyperna naturlig omfattning. Vid avverkningar ska man sträva efter att spara träd med bohål vilket gynnar hålhäckande fågelarter som till exempel den rödlistade göktytan.

Det röjningsmaterial som inte lämnas i skötselområdet ska flisas eller brännas innan den 1 april. Detta för att undvika att materialet fungerar som fällor för insekthonor som under säsongen lägger sina ägg på kvistar och stammar.



Hamling: Äldre hamlingsträd av lind ska enbart återhamlas om det finns möjlighet att förlänga dess livslängd och biologiska kvalitet. Bedömningen ska göras av expertis. Yngre träd av lind ska nyhamlas för att utveckla och ersätta värdefulla biologiska strukturer som de äldre hamlade träden håller.

Hänsyn till Emån: I anslutning till Emån ska en bård av träd och buskar sparas så att det finns en ekologisk funktionell kantzon.

Åtgärder vid Kvillen: I anslutning till kvillen i reservatets östra del ska yngre björk röjas bort runt sälgen så dessa kan utvecklas till grova och gamla träd. Skötselplanen utgör inget hinder för att den gamla kvillen till Emån görs vattenförande. Om öppnande av Kvillen aktualiseras av någon part och huruvida en sådan åtgärd är genomförbar och vilka konsekvenser det får för natur- och kulturvärdena får undersökas i en separat utredning. Förslag till åtgärder som berör Kvillen finns nämnda i en rapport från vattenenheten på Jordbruksverket, daterad 2008-08-26 (Jordbruksverkets dnr. 27-4281/08). Rapporten ger förslag till olika alternativ för våtmarker på Fliserydsplatån, strax öster om reservatet. Ställningstagande till dessa förslag har inte gjorts i denna skötselplan.

Åtgärder i enbart skötselområde 1a

Röjning: Ung björk som vuxit upp i öppen betesmark i norr, öster om järnvägen, ska röjas bort. Enstaka träd i övergången till trädklädd betesmark kan sparas.

I trädklädda marker där mycket stor del av buskskikt röjts bort i sen tid ska hassel och andra buskarter tillåtas växa upp så att spridda buskar och buskage finns över hela området och i övergången mot öppen mark.

Övrigt: Dansbanebyggnaderna och lusthuset får flyttas ut ur reservatet. Om de ska vara kvar i reservatet ska de underhållas och skötas så att de inte förfaller och utgör en risk för besökare eller djur.

Åtgärder i enbart skötselområde 1b

Avverkning och restaurering: Utöver friställande av gamla och grova ädellövträd ska större och mindre gläntor tas fram genom avverkning av träd och buskar. De ytor som vuxit igen senast ska öppnas upp först. Sträva efter att uppnå en olikåldrighet i trädskiktet och där träd med potential att bli vidkroniga sparas i större utsträckning. Mindre tätare partier med träd och buskar får finnas insprängt främst på stenbunden mark. Spara ett så varierat busk- och trädskikt som möjligt i samtliga delområden. Områdena ska efter restaureringsåtgärd i stort likna intilliggande träd- och buskklädda betesmarker (skötselområde 1a), men med mer buskar kvarlämnade. Buskskiktet kan täcka upp till 20 % av arealen.

Det ohävdade fuktigare skogsområdet i sydväst lämnas med fördel utan åtgärder då det ur naturvårdssynpunkt inte finns tillräckliga motiv att restaurera marken till betesmark. Det är dock inget hinder att området ingår i den större betesfållan.



Löpande skötsel

Gemensamt för skötselområde 1a och 1b

Bete: Hela skötselområdet ska årligen betas från början av maj till början av oktober. Det är fördelaktigt med bete av nötkreatur, alternativt med blandbete av nötkreatur och får eller nötkreatur och häst. I området finns insektsarter som är beroende av en god tillgång på blommande växter. Därför eftersträvas ett måttligt betestryck som ger utrymme för örter att blomma samtidigt som inte ansamlingen av förna får bli för stor. Den årliga tillväxten i betesmarkerna varierar och en variation i avbetningen mellan åren är acceptabel. För att skapa goda förutsättningar för en rik fauna av dyngbaggar och andra insekter som lever i betesdjurens spillning är det bra att det finns betesdjur i området hela betessäsongen.

Röjning: I området ska kontinuerlig underhållsröjning av igenväxningsvegetation av buskar och träd som ratats av betesdjuren genomföras. Nedre delen av stammen på äldre hagmarksträd ska till stora delar hållas fria så att inga strumpor av buskar tillåts växa upp i för stor omfattning.

Hamling: Återhamling av nyhamlad lind ska ske inom ett intervall av 5-10 år.

Övrigt: Om det skulle visa sig att det inte finns tillräckligt med betesdjur eller om brukaren skulle vara intresserad av slätterbruk på vissa ytor kan det vara ett alternativ eller kompletterande åtgärd.

6. Friluftsliv

Beskrivning:

Naturreseptatet besöks främst under vår och sommar av närboende och kanotister. En vandring i reseptatet bjuder på fina naturupplevelser i en mycket representativ trädklädd betesmark där de grova ekarna, de rika fågellivet och floran, det svagt kuperade landskapet och närheten till Emån förstärker upplevelsen. Nyttjande av reseptatet för naturturism och andra aktiviteter (även kommersiella) som inte står i strid med reseptatets syfte och föreskrifter anses av förvaltaren som positivt. Länsstyrelsen ska för kännedom kontaktas innan verksamheter med kommersiellt nyttjande av reseptatet påbörjas. Notera att det går betesdjur i hela reseptatet under stor del av året. Järnvägen delar reseptatet i två delar och det är inte tillåtet att korsa järnvägen. Det kommer finnas två olika stängselövergångar (stättor) in till de olika reseptatsdelarna, en i sydväst vid parkeringen och en i den östra delen utmed vägen. Dansbanebyggnaderna ägs av Ruda IF. Se skötselplankarta, bilaga 5.1.

Bevarandemål:

- En parkeringsplats ska finnas på plats enligt skötselplankarta, bilaga 5.1.
- Två informationstavlor med beskrivning av reseptatet ska finnas på platser enligt skötselplankarta, bilaga 5.1.
- Information om reseptatet ska finnas på Länsstyrelsens hemsida.



- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade.

Skötselåtgärder:

Initiala insatser

Parkering: En parkeringsplats iordningställs och vid behov även bord och bänkar. Om det senare skulle visa sig finnas behov och underlag för att utöka rastplatsen med tex ute-dass och liknande ska det vara möjligt.

Information: Två informationstavlor med beskrivning av reservatet ska placeras ut (se bilaga 5.1). Information om reservatet ska framställas och läggas ut på Länssstyrelsens hemsida.

Tillgänglighet: Ståttor över stängsel i anslutning till informationstavlor placeras ut samt på övriga platser där så är lämpligt. I dagsläget finns grindar invid järnvägen som används av markägaren. Om grindar mot tågbanan ska vara kvar ska de förses med varningsskylt samt någon typ av säker låskonstruktion (tex kombinationslås). Området är lättgången och någon markerad vandringsled bedöms inte behövas i dagsläget. Däremot kan förslag till strövstig/promenadrunda presenteras på informationsskylten eller på hemsidan.

Gränsmarkering: Reservatets gränser ska markeras enligt standard.

Löpande skötsel

Underhåll: Gränser, p-plats, anordningar och hemsida ska kontinuerligt underhållas.

7. Bränder och brandbekämpning

Brand anses i huvudsak vara negativt för de befintliga värdena i reservatet.

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete bör ske med försiktighet, om möjligt i samråd med förvaltaren så att naturvärdena (ex jätteeckar, känslig flora) inte skadas.

Vatten för släckningsarbete bör inte tas från känsligt vattendrag om vattennivån är sådan att det riskerar att torka ut eller att skador sker på annat sätt.

Tydliggörande av ansvarsfördelning vid uppkomst av spontan brand inom reservatet:

En okontrollerad brand inom reservatet utgör ett hot mot värden i och utanför reservatets gränser. Om en okontrollerad brand uppstår är släckningen av branden Räddningstjänstens ansvar. Släckningsarbetet bör ske med försiktighet. För att undvika skador på naturvärdena och, om möjligt, ta tillvara brandens positiva effekter, bör förvaltaren på Läns-



styrelsen kontaktas i så tidigt skede som möjligt för samråd. Exempelvis kan skador på naturvärden uppstå genom hårdspolning vid rötter och på stammar på äldre träd och döda träd. Körskadorna är ett annat exempel på skador som kan uppstå och som så långt möjligt bör undvikas.

När branden anses vara släckt eller utan uppenbar risk att sprida sig överlämnas ansvaret för eftersläckning och bevakning till markägaren. Eftersläckning bör så långt möjligt ske så att naturvärden gynnas och inte skadas (se nedan) och markägaren bör samråda med förvaltaren. Efter överenskommelse kan förvaltaren även fungera som ombud för markägaren.

Om skyddet av områdets naturvärden medför ett efterbevaknings- och eftersläckningsarbete med kostnader som överstiger vad som kan förväntas av markägaren, tar förvaltaren över det ekonomiska ansvaret för branden.

Åtgärd efter brand:

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden. Vid behov ändras skötselplanen genom beslut av Länsstyrelsen.

8. Jakt och fiske

Rätten till jakt och fiske inskränks inte av reservatsbildningen.

9. Dokumentation och uppföljning

9.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärder samt kostnad och finansiering för utförda åtgärder.

Åtgärder, exempelvis bete, slåtter och hamling, som inte utförs av förvaltaren ska dokumenteras genom att utföraren på begäran redovisar utförda åtgärder.

Förvaltaren ska följa upp utförda skötselåtgärder vid behov. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål.

Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts och vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.



10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*
Betesdrift	Skötselområde 1a och 1b	Djurhållare	1
Stängseluppsättning	Skötselområde 1a och 1b	Djurhållare och förvaltare	1
Avverkning	Skötselområde 1b	Förvaltare	1
Frihuggning	Skötselområde 1a och 1b	Förvaltare	1
Ringbarkning	Skötselområde 1a och 1b	Förvaltare	1
Toppkapning	Skötselområde 1a och 1b	Förvaltare	2
Röjning	Skötselområde 1a och 1b	Djurhållare och förvaltare	1
Hamling	Skötselområde 1a och 1b	Förvaltare	3
Ängsbruk	Skötselområde 1a och 1b	Brukare	3
Forn- och kultur- lämningar, land- skapselement	Hela reservatet	Djurhållare och förvaltare	2
Gränsmarkering	Hela reservatet	Förvaltare/uppdragstagare	1
Parkerings- plats/rastplats	Se skötselplankarta, bilaga 5.1	Förvaltare/uppdragstagare	1
Informationstavlor	Se skötselplankarta, bilaga 5.1	Förvaltare/uppdragstagare	1
Stättor	Se skötselplankarta, bilaga 5.1	Förvaltare/uppdragstagare	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Hela reservatet	Förvaltare	1
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	Förvaltare	1

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst



11. Artlista

Förteckning över känd förekomst av rödlistade arter, signalarter, arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv, arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter samt andra intressanta arter inom naturreservatet xx.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2010.

Rödlistekategori:

- EX = utdöd (extinct)
- RE = nationellt utdöd (regionally extinct)
- CR = akut hotad (critically endangered)
- EN = starkt hotad (endangered)
- VU = sårbar (vulnerable)
- NT = nära hotad (near threatened)
- DD = kunskapsbrist (data deficient).
- LC = livskraftig, rödlistad enligt 2005 års klassning.

S1-3 = Signalartsvärde enligt Skogsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsinventeringen.

S3= Mycket högt indikatorvärde

S2= Högt indikatorvärde

S1= Visst indikatorvärde

Arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv har nedan markerats med N2000.

Arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter har nedan markerats med ÅGP.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlistekategori	Signalartsvärde	Övrigt
Kärlväxter				
<i>Arnica montana</i>	Slåttergubbe	NT		
<i>Cardamine bulbifera</i>	Tandrot		S3	
<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	VU		
<i>Hedera helix</i>	Murgröna		S3	
<i>Hepatica nobilis</i>	Blåsippa		S1	
<i>Lathyrus vernus</i>	Vårärt		S3	
<i>Leontodon hispidus</i>	Sommarfibbla	NT		
<i>Lythrum portula</i>	Rödlånke	NT		
<i>Melampyrum cristatum</i>	Korskovall	NT		
<i>Pulsatilla vulgaris</i>	Backsippa	NT		
<i>Thesium alpinum</i>	Spindelört	NT		
<i>Tilia cordata</i>	Lind		S3	
<i>Ulmus glabra</i>	Skogsalm	VU		
Mossor				
<i>Anomodon viticulosus</i>	Grov baronmossa		S2	
<i>Porella platyphylla</i>	Trädporcella		S2	
Lavar				



<i>Acrocordia gemmata</i>	Grå vårtlav		S1	
<i>Buellia alboatra</i>	Vitskivlav		S2	
<i>Calicium adpersum</i>	Gulpudrad spiklav		S3	
<i>Caloplaca lucifuga</i>	Skuggorangelav	NT		
<i>Chaenotheca phaeocephala</i>	Brun nållav		S2	
<i>Cliostomum corrugatum</i>	Gul dropplav	NT	S3	
<i>Leptogium lichenoides</i>	Traslav		S2	
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lunglav	NT	S3	
<i>Schismatomma decolorans</i>	Grå skärelav	NT	S3	
<i>Schismatomma pericleum</i>	Rosa skärelav	NT	S3	
<i>Buellia violaceofusca</i>	Blyertslav	NT		
Svampar				
<i>Haploporus tuberculosus</i>	Blekticka	NT		
<i>Phellinus robustus</i>	Ekticka	NT		
<i>Dichomites campestris</i>	Hasselticka		S2	
<i>Gaestrum pectinatum</i>	Kamjordstjärna		S3	
Skalbaggar				
<i>Allecula morio</i>	Gulbent kamklobagge	NT		
<i>Ampedus cardinalis</i>	Kardinalfärgad rödrock	NT		ÅGP
<i>Ampedus cinnabarinus</i>	Barkrödrock	NT		
<i>Calambus bipustulatus</i>	Rödaxlad lundknäppare	NT		
<i>Cryptophagus labilis</i>		NT		
<i>Cryptophagus quercinus</i>		NT		
<i>Diplocoelus fagi</i>	Enfärgad brandsvampbagge	NT		
<i>Gnorimus variabilis</i>	Svart guldbagge	EN		ÅGP
<i>Hypebaeus flavipes</i>		VU		
<i>Hypulus quercinus</i>	Ekbrunbagge	NT		
<i>Lucanus cervus</i>	Ekoxe			N2000
<i>Lymexylon navale</i>	Skeppsvarvsfluga	NT		
<i>Osmoderma eremita</i>	Läderbagge	NT		ÅGP, N2000
<i>Pentaphyllus testaceus</i>	Ekmulmbagge	NT		
<i>Phloeophagus turbatus</i>		NT		
<i>Procraterus tibialis</i>	Smalknäppare	NT		
<i>Pyrrhidium sanguineum</i>	Rödhyon	NT		
<i>Rhagium sycophanta</i>	Ekträdlöpare	NT		
<i>Trichoceble floralis</i>		NT		
Steklar				
<i>Lasius brunneus</i>	Brun trämyra		S	



<i>Lasius fuliginosus</i>	Blanksvart trämyra		S	
Fåglar				
<i>Dendrocopos minor</i>	Mindre hackspett	NT		
<i>Dryocopus martius</i>	Spillkråka			N2000
<i>Jynx torquilla</i>	Göktyta	NT		
<i>Lanius collurio</i>	Törnskata			N2000
<i>Glaucidium passerinum</i>	Sparvuggla			N2000
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	Nötkråka	NT		födosökande
Däggdjur				
<i>Lutra lutra</i>	Utter	VU		ÅGP

12. Referenslista

Andersson, L (red), Löfgren, R (red). 2000. *Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker*. Naturvårdsverket. Rapport 5081

Antonsson, K. 2001. *Åtgärdsprogram för bevarande av läderbagge*. Naturvårdsverket

Appelqvist, T, Fasth, T, Larsson, A. 1997. *Två värdefulla skalbaggsmiljöer i Kalmar län Ryningsnäs och Rudalund*. Opublicerad rapport

Cederberg, B & Löfroth, M. (red). 2000. *Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000*. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Gärdenfors, U. (ed) 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. Artdatabanken, SLU, Uppsala

Fasth, T & Larsson, A. 1997. *Naturinventering i Emåns dalgång*. Länsstyrelsen i Kalmar län, meddelande 1997:1

Forslund, M (red). 1997. *Natur i Östra Småland. Naturvårdsprogram för Kalmar län*. Länsstyrelsen i Kalmar län

Moreau, A. 1988. *Kulturmiljövårdens riksintressen*. Länsstyrelsen i Kalmar län. Meddelande 1988:9

Mossberg, B. & Stenberg, L. 2003. *Den nya nordiska floran*. Wahlström & Widstrand. Stockholm

Naturvårdsverket, 1997. *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*.

Nitare, J. 2000. *Signalarter, indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsen



Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister

Internetsidor

Artdatabanken, rödlistade arter, <http://snotra.artdata.slu.se/artfakta>

Naturvårdsverket. *Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000*. Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Bilagor

5.1 Skötselplanskarta

5.2 Tillskottsutfodringskarta

Bilaga 5.1

Skötselplankarta

NATURRESERVATET RUDALUND

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-5203-11



Gräns för naturreservat



Gräns för skötselområde

1a-1b Skötselområden



Infotavla



Parkering



Stätta



Dansbanebyggnad



Lusthus



★ — Fasta fornlämningar



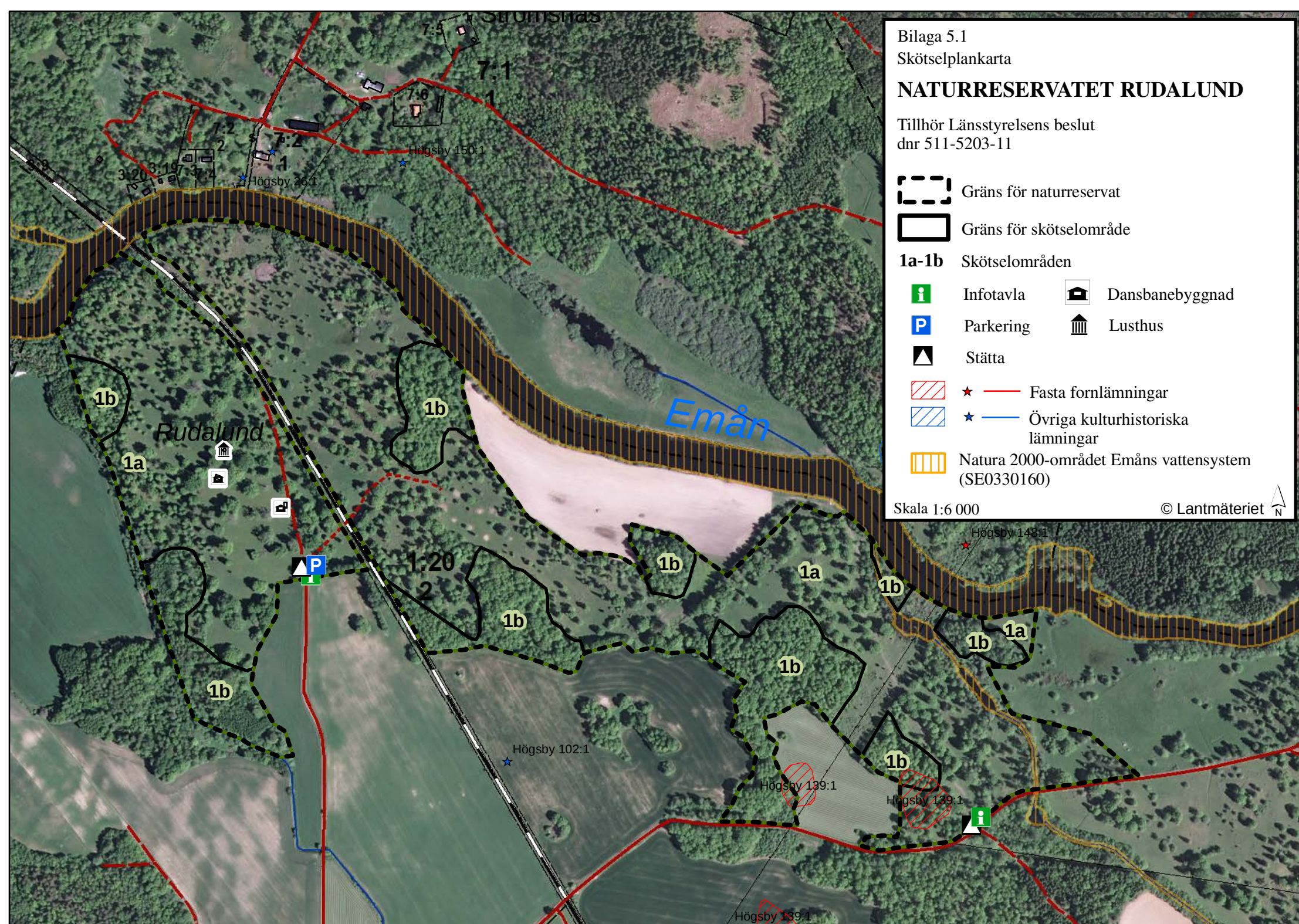
★ — Övriga kulturhistoriska lämningar



Natura 2000-området Emåns vattensystem
(SE0330160)

Skala 1:6 000

© Lantmäteriet



Bilaga 5.2

Förslag på tillskottsutfodringsplatser efter samråd med Länsstyrelsen.

NATURRESERVATET RUDALUND

Tillhör länsstyrelsens beslut
dnr 511-5203-11

 Gräns för naturreservat



Förslag på, ur naturvårdsaspekt, lämpliga tillskotts-
utfodringsplatser i eller ianslutning till naturreservatet,

Observera att om marken uppbär miljöstöd finns en Åtagandeplan
med skötselvillkor. Denna Åtagandeplan gäller parallellt med
reservatsföreskrifterna liksom andra lagar och regler.

Skala 1:6 000

© Lantmäteriet

